

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom II

Własność i inne prawa rzeczowe (art. 126–352)

redakcja naukowa

Magdalena Habdas, Mariusz Fras

Małgorzata Balwicka-Szczyrba, Adam Bieranowski
Magdalena Habdas, Marlena Jankowska, Elżbieta Klat-Górska
Joanna Kozińska, Agata Koziół, Katarzyna Krziskowska
Dorota Łobos-Kotowska, Joanna Naczyńska, Marek Stańko
Anna Sylwestrzak, Jacek Widło

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

KODEKS CYWILNY

Komentarz

Tom II

Własność i inne prawa rzeczowe (art. 126–352)

redakcja naukowa

Magdalena Habdas, Mariusz Fras

Małgorzata Balwicka-Szczyrba, Adam Bieranowski
Magdalena Habdas, Marlena Jankowska, Elżbieta Klat-Górska

Joanna Kozińska, Agata Koziół, Katarzyna Krziskowska
Dorota Łobos-Kotowska, Joanna Naczyńska, Marek Stańko
Anna Sylwestrzak, Jacek Widło

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 października 2017 r.

Recenzent

Prof. dr hab. Ewa Bagińska

Wydawca

Magdalena Stojek-Siwińska

Redaktor prowadzący

Adam Choiński

Opracowanie redakcyjne

Katarzyna Rybczyńska

Łamanie

Wolters Kluwer Polska

Komentarze do poszczególnych artykułów napisali:

Małgorzata Balwicka-Szczyrba, Anna Sylwestrzak – art. 244–251

Adam Bieranowski – art. 155–171

Magdalena Habdas – art. 140–144, 147–154

Marlena Jankowska – art. 145, 146, 285–305⁴

Elżbieta Klat-Górska – art. 232–243

Joanna Kozińska – art. 179–194, 222–231, 336–352

Agata Koziół – art. 252–270¹, 283, 284

Katarzyna Krziskowska – art. 195–210 § 1, 211, 212, 220, 221

Dorota Łobos-Kotowska, Marek Stańko – art. 210 § 2, art. 213–218

Joanna Naczyńska – art. 172–178

Marek Stańko – art. 271–282

Jacek Widło – art. 306–335

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska SA, 2018

ISBN 978-83-8124-221-9

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Przedmowa	19
Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny	21
KSIĘGA DRUGA. WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE	23
TYTUŁ I. Własność	23
DZIAŁ I. Przepisy ogólne	23
DZIAŁ II. Treść i wykonywanie własności	23
DZIAŁ III. Nabycie i utrata własności	108
Rozdział I. Przeniesienie własności	108
Rozdział II. Zasiedzenie	237
Rozdział III. Inne wypadki nabycia i utraty własności	266
DZIAŁ IV. Współwłasność	284
DZIAŁ V. Ochrona własności	357
TYTUŁ II. Użytkowanie wieczyste	431
TYTUŁ III. Prawa rzeczowe ograniczone	534
DZIAŁ I. Przepisy ogólne	534
DZIAŁ II. Użytkowanie	598
Rozdział I. Przepisy ogólne	598
Rozdział II. Użytkowanie przez osoby fizyczne	632
Rozdział III. Użytkowanie przez rolnicze spółdzielnie produkcyjne	638
Rozdział IV. Inne wypadki użytkowania	643
DZIAŁ III. Służebności	646
Rozdział I. Służebności gruntowe	646
Rozdział II. Służebności osobiste	691
Rozdział III. Służebność przesyłu	707
DZIAŁ IV. Zastaw	746
Rozdział I. Zastaw na rzeczach ruchomych	746
Rozdział II. Zastaw na prawach	798
TYTUŁ IV. Posiadanie	812
Bibliografia	855
O Autorach	1053

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- ABGB – Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (austriacki kodeks cywilny)
- BGB – Bürgerliches Gesetzbuch (niemiecki kodeks cywilny)
- dyrektywa o handlu elektronicznym – dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym), (Dz.Urz. WE L 178, s. 1)
- GBO – Grundbuchordnung (niemieckie prawo o księgach wieczystych)
- EKPC – Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. poz. 284), tzw. Europejska Konwencja Praw Człowieka
- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- k.c.f. – francuski kodeks cywilny (Code civil)
- k.h. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. poz. 502)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137 ze zm.)
- k.m. – ustawa z dnia 18 września 2001 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 2016 r. poz. 66)
- k.m. 1961 – ustawa z dnia 1 grudnia 1961 r. – Kodeks morski (Dz.U. z 1998 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2016 r. poz. 1666 ze zm.)

- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1257)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1904 ze zm.)
- k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682)
- k.s.h. – ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1577 ze zm.)
- k.z. – rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 października 1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. poz. 598)
- Konstytucja RP – Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. poz. 483 ze zm.)
- nowela z 28.07.1990 r. – ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. poz. 321 ze zm.)
- o.p. – ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2017 r. poz. 201 ze zm.)
- p.a.s.c. – ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1131 ze zm.)
- p.g.g. – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2016 r. poz. 1131 ze zm.)
- p.g.k. – ustawa z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U. z 2016 r. poz. 1629 ze zm.)
- p.o.ś. – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.)
- p.p.m. – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (Dz.U. z 2015 r. poz. 1792)
- p.p.s.a – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1369 ze zm.)
- p.r. – ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1508)
- p.r.d. – ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1260 ze zm.)
- p.s.w. – ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1842 ze zm.)
- p.u. – ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 2171 ze zm.)
- p.w.k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. poz. 94 ze zm.)

---

p.w.p.	–	ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz.U z 2017 r. poz. 776)
p.z.p.	–	ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1579 ze zm.)
porozumienie TRIPS	–	Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS), załącznik nr 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), (Dz.U. z 1996 r. poz. 143)
pr. at.	–	ustawa z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 576 ze zm.)
pr. aut.	–	ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 666 ze zm.)
pr. bank.	–	ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1876)
pr. bud.	–	ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.)
pr. czek.	–	ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo czekowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 462)
pr. energ.	–	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2017 r. poz. 220 ze zm.)
pr. konsul.	–	ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. – Prawo konsularne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1545)
pr. lot.	–	ustawa z dnia 3 lipca 2002 r. – Prawo lotnicze (Dz.U. z 2017 r. poz. 959 ze zm.)
pr. not.	–	ustawa z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2016 r. poz. 1796 ze zm.)
pr. poczt.	–	ustawa z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1481)
pr. przew.	–	ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 1983)
pr. rzecz.	–	dekret z dnia 11 października 1946 r. – Prawo rzeczowe (Dz.U. poz. 319 ze zm.)
pr. spółdz.	–	ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1560 ze zm.)
pr. stow.	–	ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2017 r. poz. 210)
pr. tel.	–	ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1907)
pr. weksl.	–	ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. z 2016 r. poz. 160)
pr. wod. 2001	–	ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2017 r. poz. 1121)

- pr. wod. 2017 – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. poz. 1566)
- przepisy wprowadzające u. KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. poz. 770 ze zm.)
- przepisy wprowadzające u.z.z.m.p. – ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. poz. 2260)
- r.e.g.b. – rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz.U. z 2016 r. poz. 1034 ze zm.)
- r.k.w.s.t. – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie zakładania i prowadzenia ksiąg wieczystych w systemie teleinformatycznym (Dz.U. poz. 312 ze zm.)
- rozporządzenie eIDAS – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE (Dz.Urz. UE L 257, s. 73)
- rozporządzenie Rzym I – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I), (Dz.Urz. UE L 177, s. 6)
- TFUE – Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 47)
- u. fund. – ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz.U. z 2016 r. poz. 40)
- u. kom. – ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz.U. z 2017 r. poz. 1055) (do 1 stycznia 2017 r.: „ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji”)
- u. kom. PKP – ustawa z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 2017 r. poz. 680 ze zm.)
- u. KRS – ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 700 ze zm.)
- u. KZN – ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. o Krajowym Zasobie Nieruchomości (Dz.U. poz. 1529)

---

u. las.	–	ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. z 2017 r. poz. 788)
u. PG	–	ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2016 r. poz. 2261)
u. rach.	–	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2016 r. poz. 1047 ze zm.)
u. tim.	–	ustawa z dnia 16 września 2011 r. o timeshare (Dz.U. poz. 1370)
u. VAT	–	ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2017 r. poz. 1221 ze zm.)
u.d.p.	–	ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1440 ze zm.)
u.e.z.i.g.	–	ustawa z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2015 r. poz. 2142)
u.f.i.	–	ustawa z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Dz.U. z 2016 r. poz. 1896 ze zm.)
u.f.p.	–	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 ze zm.)
u.g.g.	–	ustawa z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1991 r. poz. 127 ze zm.)
u.g.n.	–	ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2016 r. poz. 2147 ze zm.)
u.g.n.r.	–	ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 1491 ze zm.)
u.g.t.	–	ustawa z dnia 14 lipca 1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. poz. 159)
u.i.b.	–	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1158 ze zm.)
u.j.p.	–	ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim (Dz.U. z 2011 r. poz. 224 ze zm.)
u.k.s.c.	–	ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 623 ze zm.)
u.k.u.r.	–	ustawa z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 2052 ze zm.)
u.k.w.h.	–	ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2017 r. poz. 1007)

- u.n.n.c. – ustawa z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz.U. z 2016 r. poz. 1061 ze zm.)
- u.o.k.k. – ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2017 r. poz. 229 ze zm.)
- u.o.p. – ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.)
- u.o.p.l. – ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1610 ze zm.)
- u.o.p.n. – ustawa z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (Dz.U. z 2017 r. poz. 1468)
- u.o.z. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2017 r. poz. 1840)
- u.o.z.o.z. – ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.)
- u.p.d.o.f. – ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 ze zm.)
- u.p.d.o.p. – ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1888 ze zm.)
- u.p.e. – ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. z 2013 r. poz. 262 ze zm.)
- u.p.p. – ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1384 ze zm.)
- u.p.z.p. – ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1073)
- u.rz.z. – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rzeczach znalezionych (Dz.U. poz. 397)
- u.s.d.g. – ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829 ze zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1875)
- u.s.m. – ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2013 r. poz. 1222 ze zm.)
- u.s.p. – ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1868)
- u.s.u.s. – ustawa z dnia 13.10.1998 r. o ubezpieczeniach społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1778)

---

u.s.w.	–	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 486 ze zm.)
u.t.k.	–	ustawa z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 1727 ze zm.)
u.w.l.	–	ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2015 r. poz. 1892 ze zm.)
u.z.n.k.	–	ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. poz. 1503 ze zm.)
u.z.r.r.z.	–	ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2017 r. poz. 1278)
u.z.w.u.	–	ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa (Dz.U. z 2016 r. poz. 154 ze zm.)
u.z.z.m.p.	–	ustawa z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 2259 ze zm.)
u.z.z.w.	–	ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. z 2017 r. poz. 328 ze zm.)
ustawa wywłaszczeniowa	–	ustawa z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. z 1974 r. poz. 64 ze zm.)

Czasopisma i publikatory

ADR	–	ADR. Arbitraż i Mediacja
Ann. UMCS	–	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska
Apel.-Lub.	–	Apelacja – Sąd Apelacyjny w Lublinie
Apel.-W-wa	–	Apelacja – Sąd Apelacyjny w Warszawie
AcP	–	Archiv für die civilistische Praxis
AUL	–	Acta Universitatis Lodzianis
AUNC	–	Acta Universitatis Nicolai Copernici. Prawo
AUWr	–	Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo
AUWr PPIA	–	Acta Universitatis Wratislaviensis. Przegląd Prawa i Administracji
BMS	–	Biuletyn Ministerstwa Sprawiedliwości
Biul. SAKa	–	Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach
Biul. SN	–	Biuletyn Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego
CzPKiNP	–	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
CP-H	–	Czasopismo Prawno-Historyczne
DNotZ	–	Deutsche Notar-Zeitschrift

DPP	–	Demokratyczny Przegląd Prawniczy
Dz.U.	–	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	–	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
EP	–	Edukacja Prawnicza
EPS	–	Europejski Przegląd Sądowy
FK	–	Finanse Komunalne
Gł. Sąd.	–	Głos Sądownictwa
Gł. Pr.	–	Głos Prawa
GP	–	Gazeta Prawna
GSP	–	Gdańskie Studia Prawnicze
GSP-Prz. Orz.	–	Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa
GSW	–	Gazeta Sądowa Warszawska
GSW-NKZ	–	Gazeta Sądowa Warszawska – Nowy Kodeks Zobo- wiązań
JZ	–	JuristenZeitung
JuS	–	Juristische Schulung
KPP	–	Kwartalnik Prawa Prywatnego
KSP	–	Krakowskie Studia Prawnicze
ŁBN	–	Łódzki Biuletyn Notarialny
Mon. Pod.	–	Monitor Podatkowy
Mon. Praw.	–	Monitor Prawniczy
Mon. Spół.	–	Monitor Spółdzielczy
MPB	–	Monitor Prawa Bankowego
MPH	–	Monitor Prawa Handlowego
N-H	–	Notariat–Hipoteka
NJW	–	Neue Juristische Wochenschrift
NP	–	Nowe Prawo
N.Pal.	–	Nowa Palestra
NPN	–	Nowy Przegląd Notarialny
NZS	–	Nowe Zeszyty Samorządowe
ONSA	–	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
ONSAiWSA	–	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego i Wojewódzkich Sądów Administracyjnych
OSA	–	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	–	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSAŁ	–	Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Łodzi
OSAW	–	Orzecznictwo Apelacji Wrocławskiej
OSN	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubez- pieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNC	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna

OSNCK	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej i Izby Karnej
OSNCP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna – Zbiór Dodatkowy
OSNP	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSNPG	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
OSN-ZD	–	Orzecznictwo Sądu Najwyższego – Zbiór Dodatkowy
OSP	–	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA	–	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych
OTK	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	–	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego; zbiór urzędowy, seria A
OwSS	–	Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
Pal.	–	Palestra
PES	–	Problemy Egzekucji Sądowej
PiM	–	Prawo i Medycyna
PiP	–	Państwo i Prawo
PiZS	–	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
PL	–	Przegląd Legislacyjny
PN	–	Przegląd Notarialny
PNUŚ	–	Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
POSAG	–	Przegląd Orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
PP	–	Przegląd Podatkowy
PPC	–	Polski Proces Cywilny
PP-E	–	Przegląd Prawno-Ekonomiczny
PPEgz.	–	Przegląd Prawa Egzekucyjnego
PPG	–	Problemy Prawne Górnictwa
PPH	–	Przegląd Prawa Handlowego
PPHZ	–	Problemy Prawne Handlu Zagranicznego
PPPM	–	Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego
PP UW	–	Przegląd Prawniczy Uniwersytetu Warszawskiego
Pr. As.	–	Prawo Asekuracyjne
Pr. Bank.	–	Prawo Bankowe
Pr. Gosp.	–	Prawo Gospodarcze
Pr. Spółek	–	Prawo Spółek
Probl. Praw.	–	Problemy Praworządności
Prok. i Pr.	–	Prokuratura i Prawo

Prok. i Pr.-wkt.	–	Prokuratura i Prawo – wkładka
Prz. Sejm.	–	Przegląd Sejmowy
PS	–	Przegląd Sądowy
PUG	–	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	–	Rejent
RNP KUL	–	Roczniki Nauk Prawnych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
RP	–	Radca Prawny
RPE	–	Ruch Prawniczy i Ekonomiczny
RPEiS	–	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
Rzeczp.	–	Rzeczpospolita
RzZN	–	Rzeszowskie Zeszyty Naukowe. Prawo-Ekonomia
SC	–	Studia Cywilistyczne
SI	–	Studia Iuridica
SIA	–	Studia Iuridica Agraria
SIL	–	Studia Iuridica Lublinensia
SIS	–	Studia Iuridica Silesiana
SIT	–	Studia Iuridica Toruniensia
Sł. Prac.	–	Służba Pracownicza
SP	–	Studia Prawnicze
SP KUL	–	Studia Prawnicze KUL
SP-E	–	Studia Prawno-Ekonomiczne
SPP	–	Studia Prawa Prywatnego
ST	–	Samorząd Terytorialny
SU	–	Studia Ubezpieczeniowe
TPP	–	Transformacje Prawa Prywatnego
WU	–	Wiadomości Ubezpieczeniowe
Wok.	–	Wokanda
WPP	–	Wojskowy Przegląd Prawniczy
Zam. Publ.	–	Zamówienia Publiczne. Doradca
ZEuP	–	Zeitschrift für Europäisches Privatrecht
ZIG „WP”	–	Zeszyty Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie”
ZNAE	–	Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krako- wie
ZNotP	–	Zeitschrift für die Notarpraxis
ZNIBPS	–	Zeszyty Naukowe Instytutu Badania Prawa Sądowego
ZNSA	–	Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego
ZNUGd	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Gdańskiego
ZNUJ PPWI	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej
ZNUJ PWiOWI	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej

---

ZNUJ Pr. Praw.	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Prawnicze
ZNUŁ	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Łódzkiego
ZNUMK	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
ZNURz	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego. Prawo
ZNUSz	–	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego
ZP BAS	–	Zeszyty Prawnicze Biura Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu
ZP TBSP UJ	–	Zeszyty Prawnicze Towarzystwa Biblioteki Słuchaczy Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego
ZP UKSW	–	Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Inne

BGH	–	Bundesgerichtshof (niemiecki Federalny Sąd Najwyższy)
CEIDG	–	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej
ETPC	–	Europejski Trybunał Praw Człowieka
EZIG	–	Europejskie Zgrupowanie Interesów Gospodarczych
GKA	–	Główna Komisja Arbitrażowa
KRS	–	Krajowy Rejestr Sądowy
KZN	–	Krajowy Zasób Nieruchomości
NFZ	–	Narodowy Fundusz Zdrowia
NSA	–	Naczelny Sąd Administracyjny
OLG	–	Oberlandesgericht (Wyższy Sąd Krajowy)
SA	–	sąd apelacyjny
SE	–	spółka europejska (societas europaea)
SN	–	Sąd Najwyższy
SO	–	sąd okręgowy
SOKiK	–	Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
SR	–	sąd rejonowy
TK	–	Trybunał Konstytucyjny
TS	–	Trybunał Sprawiedliwości
WHO	–	World Health Organization (Światowa Organizacja Zdrowia)
WSA	–	wojewódzki sąd administracyjny

PRZEDMOWA

Niniejszy komentarz do kodeksu cywilnego, będący dziełem wielotomowym, jest wynikiem pracy znamienitych przedstawicieli polskiej nauki i praktyki prawa, wyróżniających się dużym doświadczeniem oraz bogatym dorobkiem zawodowym i naukowym. Redaktorzy i Autorzy postawili sobie za cel napisanie komentarza, który pozwala na rzetelne przedstawienie instytucji prawa cywilnego w sposób przydatny zarówno dla przedstawicieli nauki, jak i praktyki prawa.

Przystępując do opracowania, twórcy przyjęli założenie, że ma on być pomocą w rozwiązywaniu zagadnień spornych, jakie wyłaniają się na tle stosowania kodeksu cywilnego. Z tego powodu, poza niezbędnymi wyjaśnieniami teoretycznymi, wykorzystali bogaty dorobek judykatury i doktryny. Wyselekcjonowali najnowsze orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego, bardzo istotne z punktu widzenia praktyki stosowania prawa, a także skoncentrowali się na przedstawieniu sposobów interpretacji i stosowania prawa w sytuacjach budzących wątpliwości i spory co do poprawnej wykładni obowiązujących przepisów. Nie pominięto także prawa unijnego oraz orzecznictwa unijnego w zakresie, w jakim współkształtuje ono i wpływa na polski porządek prawny i sposób stosowania prawa. W celu zaprezentowania prawidłowej wykładni aktualnie obowiązujących norm, Autorzy przedstawili ewolucję regulacji ustawowej i towarzyszące jej zmiany poglądów doktryny i orzecznictwa. Zastosowane podejście umożliwiło przedstawienie Czytelnikom wyważonego i wszechstronnego komentarza, stanowiącego wyjątkowe połączenie wiedzy teoretycznej z uwzględnieniem potrzeb praktyki i praktycznych problemów stosowania prawa.

Prezentowane pierwsze wydanie komentarza bierze pod uwagę stan prawny na dzień 1.10.2017 r. oraz liczne projektowane i ogłoszone zmiany ustawodawstwa, które wejdą w życie z dniem 1.01.2018 r. Jest to zatem opracowanie uwzględniające najnowszy stan prawny. W publikacji precyzyjnie opracowano kluczowe zmiany legislacyjne, umożliwiając Czytelnikowi odnalezienie właściwej interpretacji obowiązujących przepisów.

Wydawnictwo oraz Autorzy wyrażają przekonanie, że niniejszy komentarz będzie stanowił cenną pomoc zarówno dla praktyków prawa: sędziów, adwokatów, radców praw-

nych, notariuszy, komorników, prokuratorów, jak i przedstawicieli doktryny, pracowników naukowych oraz aplikantów zawodów prawniczych i studentów.

Każdy z Autorów samodzielnie decydował o zakresie i sposobie komentowania przepisów kodeksu cywilnego i odpowiada za wyrażane poglądy. Niemniej jednak Redaktorzy, współdziałając z Autorami, byli zgodni co do podstawowego założenia przyświecającego niniejszemu opracowaniu. Ma ono przedstawiać komentowane zagadnienia, uwzględniając wymogi dociekliwości naukowej, jak również potrzeby praktyków prawa szukających odpowiedzi na pytania wynikające z niejednokrotnie bardzo złożonych stanów faktycznych. Ponieważ jednak życie jest zawsze bardziej skomplikowane niż rzeczywistość ustawowa, a z biegiem czasu pojawiają się nowe zjawiska i problemy, Redaktorzy zachęcają do mailowego kontaktu ([magdalena.habdas@us.edu.pl](mailto:magdalenahabdas@us.edu.pl)), w celu przekazywania uwag oraz zagadnień wymagających omówienia lub poszerzonej analizy. W ten sposób komentarz będzie mógł stale, również w kolejnych wydaniach, zapewniać odpowiedzi na pytania osób, które z niego korzystają.

16 października 2017 r.

*Magdalena Habdas
Mariusz Fras*

USTAWA

z dnia 23 kwietnia 1964 r.

Kodeks cywilny¹

(tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 459; zm.: Dz. U. z 2017 r. poz. 933, poz. 1132)

---

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. WE L 178 z 17.07.2000, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 25, s. 399).

KSIĘGA DRUGA

WŁASNOŚĆ I INNE PRAWA RZECZOWE

TYTUŁ I

Własność

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

Art. 126–139. (uchylone).

DZIAŁ II

Treść i wykonywanie własności

Art. 140. W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Spis treści

I. Historyczne i konstytucyjne ujęcie własności	24
II. Istota własności	27

III. Treść i granice własności	29
IV. Granice prawa własności wynikające z ustaw	32
V. Granice prawa własności wynikające z zasad współżycia społecznego	35
VI. Granice prawa własności wynikające ze społeczno- gospodarczego przeznaczenia prawa	37

I. Historyczne i konstytucyjne ujęcie własności

1. Własność to szczególne prawo majątkowe, które w każdym systemie prawnym odgrywa niezwykle istotną rolę i które wpływa na kształt stosunków społeczno-gospodarczych państwa. Własność to także kategoria historyczna, której treść i kształt są ściśle związane z ustrojem społeczno-gospodarczym państwa. Podlega ona różnorodnym przemianom, które z jednej strony są uwarunkowane, a z drugiej – warunkują, kształt stosunków społeczno-ekonomicznych². Historia Polski, zwłaszcza z okresu XX i XXI w., jest dowodem na to, jak dalece przyjęty model własności jest powiązany z określoną koncepcją polityczną i ustrojową państwa. Gospodarka Polski od 1990 r. nie ma charakteru nakazowo-rozdzielczego, lecz oparta jest na funkcjonowaniu wolnego rynku, a co za tym idzie, rolę wiodącą przypisuje się własności prywatnej. Na początku lat 90. ubiegłego stulecia jednym z głównych celów polskiego ustawodawcy było zatem niedopuszczenie do ponownego przejścia własności środków produkcji w ręce państwa i do ponownego wyeksponowania roli własności publicznej³. Już w początkowym okresie dostosowywania polskiego systemu prawnego do wymogów gospodarki rynkowej było oczywiste, że nie jest możliwe dalsze, instytucjonalne wyodrębnianie własności społecznej, indywidualnej i osobistej, ponieważ przyjęto model, w którym każda postać własności jest chroniona w takim samym stopniu⁴. Klasyfikacje własności oparte na założeniu, że najniższym (ustrojowo dyskredytowanym) rodzajem własności jest własności prywatna, a najwyższym własność społeczna, nie są przydatne dla gospodarki wolnorynkowej i są wręcz szkodliwe w kontekście jej budowania i rozwoju⁵. Wadą socjalistycznego systemu prawnego nie było jednak różnicowanie własności, ale pojmowanie jej wyłącznie w kategoriach ideologii politycznej, oderwanej od rzeczywistości ekonomicznej oraz od faktycznych zjawisk gospodarczych i stanu gospodarki kraju⁶.
2. Po obaleniu komunizmu i powrocie do ustroju demokratycznego oraz gospodarki rynkowej, na przełomie lat 1989 i 1990 **zniesiono funkcjonujący w PRL podział na typy**

² J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo rzeczowe...*, 2012, s. 45.

³ A. Stelmachowski [w:] *System Prawa Prywatnego...*, t. 3, 2007, s. 122–127; podobnie A. Stelmachowski,

K. Zaradkiewicz [w:] *System Prawa Prywatnego...*, t. 3, 2013, s. 263.

⁴ J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, *Prawo rzeczowe...*, 2012, s. 37 i 50.

⁵ W. Seiffert, *Przemiany...*, s. 112.

⁶ M. Bednarek, *Przemiany...*, s. 96.

i formy własności⁷, poprzez wprowadzenie niezbędnych zmian w Konstytucji RP, w kodeksie cywilnym oraz licznych ustawach szczególnych⁸. Wprawdzie w znowelizowanej w 1992 r. Konstytucji PRL z 1952 r. zachowano podział na własność osobistą i własność, to w doktrynie podnoszono, że utrzymywanie konstytucyjnego wyodrębnienia własności osobistej jest bezzasadne i ma znaczenie jedynie formalne, gdyż w praktyce nie znajduje zastosowania⁹. A. Łabno-Jabłońska dodatkowo podkreślała, że w konstytucji nie należy typizować własności ze względu na pomiot, natomiast intensywność ochrony własności należy uzależnić od jej przedmiotu i funkcji, jaką on spełnia. Nie ma bowiem racjonalnych względów, dla których fabrykę państwową należałoby chronić bardziej niż prywatny grunt orny¹⁰. Podobne uwagi sformułował C. Kosikowski, wskazując, że istnieją co najmniej dwa powody, dla których należałoby już w konstytucji eksponować przedmiotową strukturę własności. Pierwszym z nich jest ochrona wielopokoleniowego dorobku narodowego w dziedzinie kultury, sztuki, nauki, religii czy infrastruktury społecznej, która powinna uniemożliwić uwłaszczenie lub prywatyzację tych dóbr. Drugim powodem jest konieczność ochrony środowiska naturalnego oraz urzeczywistnienie racjonalnej gospodarki ziemią, wodami, lasami i innymi zasobami naturalnymi, co wymaga szczególnie reżimu ochronnego. Wynika to z faktu, że prawa właścicieli prywatnych często pozostają w sprzeczności z zadaniami państwa¹¹.

3. W aktualnie obowiązującej Konstytucji RP ustawodawca odnosi się do własności w następujących przepisach:

⁷ Wyróżniano dwa typy własności, których przedmiotem były środki produkcji, a mianowicie własność społeczną oraz własność indywidualną. Własność społeczna była albo własnością ogólnonarodową (państwową), własnością spółdzielczą lub własnością innych organizacji społecznych ludu pracującego. Własność indywidualna była własnością drobnotowarową lub własnością kapitalistyczną, w zależności od tego, czy produkcja oparta była na pracy własnej czy najemnej. Własność osobista dotyczyła uzyskiwanych dzięki środkom produkcji, przedmiotów spożycia (konsumpcyjnych), przy czym ustawodawca zaliczał do tej własności także własność np. domów jednorodzinnych, pojazdów mechanicznych, drobnych środków produkcji (por. nieobowiązujące już art. 132 i 133 k.c.). Najintensywniejszą ochroną własność państwową, choć szczególnie ochronę przyznawano też własności spółdzielczej. Własność indywidualna środków produkcji miała docelowo zostać zlikwidowana. Zob. szerzej Z.K. Nowakowski, *Prawo rzeczowe...*, s. 27 i n.; S. Grzybowski, *Prawo cywilne...*, 1989, s. 14 i n.; J. Wasilkowski, *Pojęcie własności we współczesnym...*, s. 44.

⁸ Zob. szerzej A. Stelmachowski, K. Zaradkiewicz [w:] *System Prawa Prywatnego...*, t. 3, 2013, s. 262–265; T. Kurowska, *Upowszechnienie...*, s. 44–47.

⁹ A. Łabno-Jabłońska, *Nowa...*, s. 36–38; T. Dybowski, *Własność w przepisach...*, s. 306, gdzie autor wskazuje, że zwrot o całkowitym poręczeniu własności osobistej został dodany do art. 7 Konstytucji z 1952 r. (po jej nowelizacji w 1992 r.) na szybko, wręcz został „dopisany (...) na kolanie,” stwarzając kłopot z jego interpretacją na kolejne kilkanaście lat; J. Ignatowicz, *Prawo rzeczowe...*, 1994, gdzie autor stwierdza, że nie są jasne powody, dla których w art. 7 Konstytucji z 1952 r. (po jej nowelizacji w 1992 r.) wyeksponowano tylko jedną formę własności i to dotyczącą środków konsumpcyjnych, s. 40; A. Stelmachowski [w:] *System Prawa Prywatnego...*, t. 3, 2007, s. 124, gdzie autor podkreśla, że zwrot o całkowitym poręczeniu własności osobistej był zbędnym *superfluum*, przyjętym tylko dla ułatwienia przyjęcia zmian konstytucyjnych; odmiennie M. Bednarek, *Koncepcja...*, s. 464 i n., gdzie autorka wskazuje, że utrzymanie kategorii własności osobistej było celowe, a jej uprzywilejowanie miało wynikać z faktu, iż obywatel w zetknięciu z państwem lub podmiotami gospodarczymi zawsze zajmuje pozycję słabszą (s. 468).

¹⁰ A. Łabno-Jabłońska, *Nowa...*, s. 39.

¹¹ C. Kosikowski, *Zasada...*, s. 235.

Publikacja, będąca częścią obszernego wielotomowego komentarza do Kodeksu cywilnego, prezentuje nowatorskie podejście do omawiania przepisów, kładąc nacisk na praktyczne aspekty ich wykładni i stosowania.

Autorami książki są uznani prawnicy z najlepszych krajowych ośrodków akademickich oraz praktycy legitymujący się bogatym dorobkiem zawodowym.

Szczególną uwagę autorzy poświęcają problemom spornym w doktrynie i judykaturze, a także wskazują pożądane sposoby ich rozwiązywania na podstawie najnowszych orzeczeń Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych. Wartością publikacji jest również ukazanie ewolucji regulacji ustawowej oraz towarzyszących jej zmian poglądów doktryny i kierunków orzecznictwa.

Kolejną zaletą książki jest przejrzysty układ graficzny, pozwalający na szybkie odnalezienie wybranych fragmentów. Pozycja wyróżnia się ponadto szczegółową strukturą wewnętrzną z jednolitym i czytelnym podziałem zagadnień.

Magdalena Habdas – doktor habilitowany nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; magister (MSc) wyceny i zarządzania nieruchomościami (Sheffield Hallam University, Wielka Brytania); magister filologii angielskiej; radca prawny; rzeczoznawca majątkowy; autorka krajowych i zagranicznych publikacji naukowych z zakresu prawa cywilnego, zwłaszcza prawa rzeczowego oraz przedsiębiorstwa.

Mariusz Fras – doktor habilitowany nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, wykładowca prawa cywilnego i ubezpieczeniowego; adwokat; autor kilkudziesięciu opracowań z zakresu prawa cywilnego i ubezpieczeniowego oraz międzynarodowego prawa ubezpieczeń gospodarczych.

„Istotnym walorem Komentarza jest szeroka, wyczerpująca prezentacja poglądów doktrynalnych i stanowisk judykatury przez autorów będących wybitnymi naukowcami lub praktykami. Ich własne poglądy są wyrażone w sposób wyważony i przekonujący. Komentarz cechuje wysoki poziom precyzji języka i logiki wywodu. Ponadto, wartością dodaną do nauki jest zręczna analiza najnowszego orzecznictwa sądowego i jego krytyczna ocena. Stanowi to o atrakcyjności książki dla sędziów, innych praktyków w zawodach prawniczych, aplikantów i studentów”.

Prof. dr hab. Ewa Bagińska

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUEWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

ISBN 978-83-8124-221-9

